

Sygn. akt II CSK 767/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Z. K.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. i B. K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 18 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 10 maja 2018 r., sygn. akt IV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnioskodawca Z.K. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 10 maja 2018 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W uzasadnieniu tego wniosku skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nieważności postępowania w niższej instancji ze względu na nieodroczenie rozprawy wyznaczonej na dzień 15 maja 2015 r. pomimo niedoręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o tym posiedzeniu, na którym doszło do przeprowadzenia jednego z kluczowych dowodów. Poza tym, zdaniem skarżącego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej uzasadnia naruszenie art. 233 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

W związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba zważyć, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że powołanie się przez podmiot wnoszący skargę kasacyjną na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy

w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, nie publ.; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, nie publ.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Wnoszący skargę kasacyjną nie wykazał w oddzielnym wywodzie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Po pierwsze, według od dawna ukształtowanego w judykaturze stanowiska nieważność postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania i pozbawienie to było całkowite i w sposób bezwzględny wyłączające możliwość obrony. W rozpoznawanej sprawie możliwości pozbawienia obrony swych praw wnioskodawca upatrywał w nieobecności na jednej z rozpraw. Przytoczona podstawa nieważności postępowania mogłaby zostać uznana za spełnioną, gdyby wnioskodawca nie tylko nie mógł - wbrew swej woli - brać i nie brał udziału w postępowaniu lub jego istotnej części ale także, kiedy tych negatywnych dla strony skutków nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia. Sytuacja taka zachodzi między innymi wtedy, gdy wady zawiadomienia o terminie rozprawy, jedynej albo bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia, uzasadniały odroczenie rozprawy, a sąd rozpoznał sprawę i wydał orzeczenie (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975 z. 3, poz. 66; z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr. 1999 Nr 5, poz. 41 – dodatek, z dnia 10 maja 2000 r., OSNC 2000 Nr 12, poz. 220, z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, nie publ., z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 545/13, nie publ., z dnia 10 lipca 1974 r., II CR 331/74, OSNC 1975 Nr 5, poz. 84, z dnia 15 stycznia 1999 r., LEX nr 1214381; z dnia 6 marca 2002 r., III RN 12/01, nie publ., z dnia 8 stycznia 2004 r., I CK 19/03, nie publ., z dnia 15 grudnia 2006 r., I PK 122/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 325; z dnia 7 lutego 2013 r., nie publ.). Wnioskodawca nie wykazał

aby do chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji nie było możliwe usunięcie skutków wadliwego, w jego ocenie, zawiadomienia o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 15 maja 2014 r., po którym to dniu postępowanie w pierwszej instancji toczyło się jeszcze ponad dwa lata.

W związku z drugą przyczyną oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, na którą powoływał się skarżący, a odnoszącą się do treści art. 233 § 1 k.p.c., trzeba podnieść, iż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie i kategorycznie przyjmuje się, w związku z zakazem przewidzianym w art. 398³ § 3 k.p.c., że przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić uzasadnionej podstawy skargi kasacyjnej ani samodzielnie ani w powiązaniu z innymi artykułami, np. z art. 278 § 1 k.p.c. (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., III SK 32/09, nie publ., z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 372/09, nie publ., z dnia 20 marca 2009 r., I CSK 611/08, nie publ., z dnia 5 września 2008 r., I CSK 117/08, nie publ., postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 338/08, nie publ., z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 356/08, nie publ.).

W posumowaniu trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzi wskazana przez powoda przesłanka opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.